

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

رشته فقه معارف و حقوق عمومی اسلامی

دوره کارشناسی ارشد ناپوسته

کارگروه علوم حوزه ای - دانشگاهی

بر اساس صورتجلسه کارگروه تخصصی علوم حوزه ای - دانشگاهی

در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۸ به تصویب رسید

نام رشته: فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی
گروه: علوم حوزه ای - دانشگاهی
کار گروه تخصصی: فقه و حقوق
پیشنهادی دانشگاه: مذاهب اسلامی

عنوان گرایش: -
دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته
نوع مصوبه: بازنگری
تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۱۲/۱۸

به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی طی نامه شماره ۹۷/۳۰۸۶ تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۴ از دانشگاه مذاهب اسلامی دریافت شد و در جلسه تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۸ کارگروه تخصصی برنامه ریزی علوم حوزه ای - دانشگاهی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که از مهر ماه سال ۱۳۹۸ وارد دانشگاه های علوم حوزه ای- دانشگاهی می شوند، لازم الاجرا است.

ماده دو- برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی مصوب جلسه شماره ۶۰۶ شورای گسترش آموزش عالی به تاریخ ۱۳۸۵/۰۹/۱۱ می شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا به دانشگاه های علوم حوزه ای-دانشگاهی ابلاغ می شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمد رضا آهنچیان
دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

دبیرخانه

جناب مستطاب آقای دکتر آهنجیان (زید عزه)
مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی
سلام علیکم

با احترام و آرزوی توفیق الهی، بازگشت به پی نوشت نامه شماره ۹۷/۲۹۷۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۸ دانشگاه مذاهب اسلامی در خصوص برنامه بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته «فقه و حقوق مذاهب اسلامی با شش گرایش» مصوب جلسه ۴۱۴ مورخ ۸۵/۰۴/۰۳ شورای عالی برنامه ریزی باطلاع می رساند؛ برنامه یاد شده در کارگروه تخصصی فقه و حقوق گروه علوم حوزه ای در تاریخ ۹۷/۱۲/۱۸ مورد بررسی قرار گرفت و به تصویب رسید. به پیوست مشخصات کلی و برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته « فقه و حقوق مذاهب اسلامی» جهت استحضار و اقدام لازم ارسال می شود.
از بذل توجه و عنایت جنابعالی سپاسگزارم.

سید ابوالحسن نواب
رئیس گروه گسترش و برنامه ریزی علوم حوزه‌ای

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

مقدمه

دوره کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی مقطع مهم و حلقه اتصال دوره کارشناسی و دکتری در رشته‌های فقه و حقوق است که به عنوان دوره دوم تحصیلی دانشگاه مذاهب اسلامی با تأکید بر رعایت شیوه حوزوی، بر اساس نظام دانشگاهی برنامه ریزی شده است.

۱. تعریف دوره فقه مقارن و حقوق اسلامی

یکی از رشته‌های علم فقه و حقوق اسلامی، علم‌الخلافاً یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرن‌ها پیش آن را دنبال کرده و بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از طهارت تا دیات را بررسی و تدوین نموده‌اند. دانشجویان این دانشکده فقه و حقوق مذاهب پس از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می‌شوند.

۲. اهمیت و ضرورت دوره

از آنجا که اساس حقوق و قوانین بیشتر کشورهای اسلامی ریشه در فقه اسلامی دارد، آموزش و فراگیری فقه مقارن و حقوق به غنای محتوایی حقوق کشورهای اسلامی کمک کرده و سبب پیشرفت آنها می‌شود و از این طریق گرایش به وحدت در جهان اسلام تعمیق یافته و راه بردی می‌شود.

از سوی دیگر یکی از مهمترین عوامل تفرقه مسلمین، تعصب پیروان مکتبهای فقهی در اثر عدم آشنایی نسبت به آراء مذاهب دیگر و نشانیدن برداشتهای مجتهدین به جای اصل دین و شریعت است، از این رو برای رسیدن به تقریب و وحدت اسلامی لازم است که دانشجویان با شناخت فقه و حقوق مذهب خود و آشنایی با فقه حقوق سایر مذاهب دریابند که اسلام با تشویق مسلمانان به اجتهاد، عملاً عرصه را برای رأی و اندیشه باز گذارده است و بر این اساس نباید برداشتهای فقهی فقهای یک مذهب تنها مبنای ارزیابی دین و شریعت تلقی کرد. و اختلاف اجتهادی نه تنها موجب عداوت و دشمنی پیروان مذاهب نسبت به یکدیگر نگردد بلکه از طریق بررسی مقارن بر تفاهم و تقریب مذاهب بیافزاید.

۳. اهداف دوره

- (۱) - ارتقاء سطح اطلاعات و بینش فقهی و حقوقی دوره‌های کارشناسی در زمینه فقه مذاهب اسلامی و حقوق کشور اسلامی و تقویت قدرت استنباط و تجزیه و تحلیل مسائل فقهی و حقوقی آنان
- (۲) - تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص در امور فقهی و حقوقی برای تبیین حکیمانه نظام حقوقی اسلام و تدریس در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، و تربیت محقق در زمینه فقه مقارن و حقوق
- (۳) - جذب داوطلبان مطالعات تطبیقی در زمینه فقه اسلامی و حقوق کشورهای اسلامی
- (۴) - تربیت قاضی و حقوقدانان اسلامی کار آمد جهت دفاع از حقوق مسلمین

(۵) - تربیت دانشجویان مستعد برای ورود به دوره دکتری رشته مربوطه

۴. سیاست‌های آموزشی و تربیتی

- (۱) - شکوفائی روح تحقیق در دانشجو با اختصاص درصدی از زمان آموزشی واحدها به کار تحقیقی.
- (۲) - پرهیز از انبوه خوانی بدون تحقیق در کلاس‌ها.
- (۳) - شناخت تحلیلی مطالب رشته مربوطه.
- (۴) - ایجاد توانایی تدریس و تألیف.
- (۵) - ایجاد تخصص در یک رشته خاص.
- (۶) - نهادینه کردن فرهنگ تقریب مذاهب، اخلاق و معنویات در دانشجویان.

۵. طول دوره

- (۱) - این دوره ۳۲ واحد می باشد که در طول حداکثر چهار ترم متوالی سال تحصیلی ارائه می شود.
- (۲) - هر واحد درس نظری ۱۶ ساعت و هر واحد درس عملی ۳۲ ساعت است.

۶. تعداد واحدهای درسی

این دوره مشتمل بر ۳۲ واحد آموزشی، شامل ۲۲ واحد اصلی، ۶ واحد اختیاری و ۴ واحد پایان نامه می باشد:

دروس اصلی	۲۲ واحد
دروس اختیاری	۶ واحد
پایان نامه	۴ واحد

جمع ۳۲ واحد
دروس جبرانی ۱۰ واحد

تبصره ۱: دروس اختیاری ۲۰ واحد است که دانشجو لازم است از میان واحدهای اختیاری ۶ واحد را بگذراند.
تبصره ۲: گذراندن ۱۰ واحد دروس جبرانی برای دانشجویان الزامی است، مگر آنکه در یکی از مراکز معتبر دانشگاهی یا حوزوی آن دروس را گذرانده باشند و مدارک آن را ارائه نمایند.
تبصره ۳: علاوه بر دروس جبرانی، دروس پیش‌نیازی که گذراندن آنها برای دانشجویانی که برای شرکت در برخی از دروس این دوره، آمادگی کافی ندارند، الزامی است.

۷- تعریف، موضوع، اهمیت و تقسیم رشته فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

(۱) - تعریف رشته فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

یکی از رشته‌های علم فقه و حقوق اسلامی، علم‌الخلاف یا فقه مقارن است که فقهاء مذاهب اسلامی از قرن‌ها پیش آن را دنبال کرده‌اند و دانشجویان بر اساس قرآن و سنت و سایر ادله استنباط ابواب فقهی از فراگرفتن فقه و حقوق اسلامی مذهب خود با فقه و حقوق سایر مذاهب در دوره کارشناسی‌ارشد به صورت استدلالی و مقارن آشنا می‌شوند.
رشته فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی گرایشی از مجموعه حقوق است که که سازمان‌بندی تشکیلات حکومتی و

سازمان‌های دولتی و روابط افراد با سازمان‌های حاکم، فرمانروایان با یکدیگر و فرمانروایان با فرمان‌بران را با تأکید بر دیدگاه اسلام-نظریات فقه‌های مذاهب اسلامی به شیوه تطبیقی و مقارن با حقوق موضوعه مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهد. به عبارتی دیگر حقوق عمومی اسلامی، به قواعد حاکم بر دولت و مناسبات دولت (حکومت) و سازمان‌های وابسته‌ی آن با مردم از دیدگاه اسلامی و قوانین موضوعه، در جایی که این سازمان‌ها در مقام اعمال حق حاکمیت و اجرای اقتدار عمومی هستند، می‌پردازد.

(۲) - موضوع، فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

آشنایی مفصل‌تر دانشجویان با حقوق عمومی اسلام و دیدگاه‌های فقهی در زمینه اموال عمومی و مداخلاتی که حکومت اسلامی می‌تواند در قلمرو عمومی نماید. این درس می‌تواند چهارچوب عملکردهای دولت (حکومت)، قضایه و مقننه را در مقابل حقوق خصوصی اسلام رسم کند. فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی به تبیین و بررسی اصول مربوط به تنظیم روابط دولت و دستگاه‌های دولتی با اشخاص حقیقی و حقوقی جامعه می‌پردازد. به عبارت دیگر موضوع این علم حکومت (دولت) اعم از قوه مجریه، مقننه و قضائیه و مردم است.

(۳) - اهمیت، فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

گذشته از اهمیت ذاتی موضوع این رشته، نیاز روز افزون دانشگاه‌ها به نیروهای مجرب و آشنا به حقوق عمومی و نیز ضرورت آموزش حقوقدانانی که در مسند قضا و در دعوی و کارگزار حکومتی و یا در سمت‌های مشاور یا کارشناس با مسائل علمی، مقررات و ضوابط حقوق عمومی سرکار دارند، اهمیت تأسیس این دوره را بخوبی آشکار می‌سازد.

(۴) - تقسیم فقه مقارن و حقوق عمومی اسلامی

۱-۴- حقوق اساسی: حقوق اساسی پایه و مبنای حقوق عمومی است. زیرا در آن ساختمان حقوقی دولت و رابطه سازمان‌های آن با یکدیگر مطرح می‌شود هم چنین در آن حقوق سیاسی مردم و نیز تکالیف اصلی که برعهده دولت‌ها است گفته می‌شود.

۲-۴- حقوق اداری: در این شاخه درباره اشخاص حقوق اداری و تشکیلات و وظایف ادارات دولتی و جاهایی مثل شهرداری‌ها و نیز تقسیمات کشوری و روابط این سازمان‌ها با مردم بحث می‌شود.

۳-۴- حقوق مالی (یا مالیه عمومی): قواعد مربوط به مباحث مالی مثل مالیات‌ها و نیز عوارضی که دولت از مردم دریافت می‌کنند و مقررات مربوط به آن‌ها و مباحث بودجه کشور، در این شاخه قرار می‌گیرد.

۴-۴- حقوق کار: رابطه بین کارگر و کارفرما و مسائل اجتماعی ناشی از آن و نیز تأمین اجتماعی در این شاخه مورد توجه و بررسی قرار می‌گیرد.

۵-۴- حقوق جزا: شاخه‌ای از حقوق است که اعمال و اقدامات و یا ترک اقدامات لازم که به منافع عمومی و یا امنیت عمومی آسیب وارد می‌کند و باید مورد مجازات قرار گیرد را در برمی‌گیرد. در این شاخه آن‌گونه رفتارهای مجرمانه که اعمال مجازات از سوی دولت را در پی دارد مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۶-۴- حقوق بشر: آن دسته از حقوق بنیادین و طبیعی را که انسان‌ها باید داشته باشند به عنوان حقوق بشر می‌خوانند و

حقوق بشر نیز در زمره مباحث حقوق عمومی می‌تواند قرار گیرد.

۴-۷- حقوق بین‌الملل عمومی: حقوق بین‌الملل، شاخه‌ای از علم حقوق است که شامل قواعد حاکم بر آن دسته از روابط

افراد، سازمان‌ها و دولت‌ها که دارای حداقل یک عنصر خارجی و بین‌المللی باشند و حقوق بین‌الملل عمومی به مناسبات بین‌المللی دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، شرکت‌ها و افراد از آن حیث که به حاکمیت مربوط می‌شوند، می‌پردازد.

۴-۸- حقوق شهروندی: حقوق شهروندی به مجموعه قواعد حاکم بر روابط اشخاص در جامعه‌ی شهری تعریف می‌شود. در

تعریف حقوق شهروندی هم‌چنین گفته‌اند: «از حقوق بنیادین و اولیه انسان است؛ یعنی حقوقی که وجود آن مایهٔ قوام و نبود آنها، موجب زوال شخص یا شخصیت انسان می‌شود»؛ بنابراین حقوق شهروندی، از جمله حقوقی است که در صورت نبود آن شخصیت شهروند شکل نمی‌گیرد

۴-۹- حقوق بیمه: مجموع قاعده‌ها و ضابطه‌هایی که پیوندهای میان بیمه‌گران و بیمه‌گذاران را تنظیم می‌کند و منافع و

حقوق جامعه و جمهور بیمه‌گذاران، بیمه‌شدگان و سایر اشخاص حقمند (استفاده‌کنندگان و اشخاص سوم) را حمایت و پشتیبانی می‌کند، حقوق بیمه نامیده می‌شود و حقوق بیمه نیز در زمره مباحث حقوق عمومی می‌تواند قرار گیرد.

فصل دوم:

جداول دروس

توضیحات	پیش‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
		عملی	نظری	جمع			
		-	۳۲	۳۲	۲	روش تحقیق	۱
		-	۳۲	۳۲	۲	حقوق اساسی	۲
		-	۳۲	۳۲	۲	فلسفه حقوق	۳
		-	۳۲	۳۲	۲	مقدمه علم حقوق	۴
		-	۳۲	۳۲	۲	فرهنگ تقریب	۵
					۱۰	جمع کل	

ب. دروس تخصصی و پایه

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عمل		
۱	اصول فقه مقارن (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۲	آیات الاحکام	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۳	فقه مقارن عمومی (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۴	فقه مقارن عمومی (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۵	قواعد فقه مقارن	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۶	مبانی حقوق عمومی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۷	حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۸	حقوق اداری ایران	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۹	حقوق کار	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۱۰	روش تحقیق و سمینار	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۱۱	زبان تخصصی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۱۲	پایان نامه	۴					
جمع کل		۲۶					

ج. دروس اختیاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عمل		
۱	فقه مقارن عمومی (۳)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۲	اصول فقه مقارن (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۳	تاریخ مذاهب فقهی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۴	حقوق بشر در اسلام	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۵	حقوق عمومی در اسلام	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۶	مقاصد الشریعه	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۷	حقوق بین الملل عمومی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۸	حقوق اداری تطبیقی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۹	حقوق مالی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
۱۰	حقوق اساسی تطبیقی	۲	۳۲	۳۲	-	-	
جمع کل		۲۰					

فصل سوم:

سرفصل دروس

دروس جبرانی

روش تحقیق

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری ✓	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۲
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: آشنایی با مراحل تحقیق، فرضیه‌سازی، طرح تحقیق و نگارش مقاله و پایان‌نامه

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. تنقیح موضوع یا مسئله برای تحقیق
۲. فرضیه‌ها و پیش‌فرض‌های هر موضوع
۳. طرح تحقیق
۴. فیش نویسی
۵. تدوین مقاله و رساله

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منابع اصلی:

۱. روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی، غلامرضا خاکی.
۲. پژوهش، امیرحسین آریان پور.
۳. شیوه نگارش مقالات پژوهشی، یل استابلتون، ترجمه شعله بیگری.
۴. روش تحقیق، حسین دهنوی.

منابع تکمیلی:

۱. روش شناسی مطالعات دینی، احد فرامرز قراملکی.
۲. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، محمدرضا حافظ‌نیا.
۳. تحقیق درست، عبدالحسین زرین کوب.
۴. اصول البحث، عبدالهادی فضلی.
۵. روش‌های تحقیق در علوم انسانی، عزت‌الله نادری و مریم سیف‌نراقی.

حقوق اساسی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری ✓	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: حقوق اساسی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت: ۲	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					

هدف: آشنایی با یکی از اساسی‌ترین شاخه‌های دانش حقوق و تبیین رابطه حکومت و مردم با تکیه بر ساختار جمهوری اسلامی و قانون اساسی آن.

سرفصل یا رئوس مطالب:

بخش اول: کلیات حقوق اساسی

مقدمه شامل: مفاهیم حقوق اساسی، موضوع حقوق اساسی، منشأ تاریخی، حقوق اساسی و سایر رشته‌های حقوق، منابع حقوق اساسی، قانون اساسی و حقوق اساسی دولت و کشور: مبانی فلسفی، مکاتب فطری و طبیعی و مکاتب تحقیقی، دیدگاه حکمای مسلمان در باب دولت، عناصر تشکیل دهنده دولت، گونه‌های مختلف دولت

حکومت و رژیم سیاسی: تعریف، طبقه بندی رژیم‌های سیاسی، مبانی مشروعیت حکومت‌ها در نظام‌های گوناگون، ساختار حکومت و نهادهای فرمانروا، اصل تفکیک قوا

مردم: رابطه مردم و حکومت، حقوق فردی و آزادی‌های عمومی، انتخابات، مردم سالاری

بخش دوم: حقوق اساسی در قانون اساسی جمهوری اسلامی

اصول بنیادین اصل حاکمیت الهی، حاکمیت مردمی و نسبت آن دو با یکدیگر، نوع نظام سیاسی، اصل کرامت و آزادی توأم با مسئولیت انسان

نهادهای و قوای حاکم بر کشور در قانون اساسی

۱- رهبری و ولایت فقیه: نظریات فقهی در باب تشکیل حکومت، نظریه امام خمینی (ره) چگونگی نصب و عزل رهبری شرایط و صفات رهبر، وظایف و اختیارات، رابطه رهبری و قوای سه‌گانه حاکم

۲- قوه مقننه: مجلس، هیأت وزیران، نهادهای و سازمان‌های وابسته، وظایف و اختیارات

۳- قوه مجریه: رئیس جمهور، ارکان و سازمان‌های آن، وظایف و اختیارات

۴- قوه قضاییه: ارکان و سازمان‌های آن، وظایف و اختیارات

حقوق اساسی و مردم در بخش‌های سیاست و اجتماعی: جلوه‌های مشارکت مردمی در پذیرش نظام، اداره امور گزینش‌ها، نظارت عمومی بر کارها، حقوق اساسی مردم در بخش‌های فرهنگ و اقتصاد.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منابع اصلی:

- ۱- مختصر حقوق اساسی و آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دکتر محسن ملک‌افضلی، چاپ دانشگاه معارف، آخرین سال انتشار (چاپ ششم به بعد)
- ۲- حقوق اساسی ۱ و ۲، چاپ پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، آخرین سال انتشار.

منابع تکمیلی:

- ۱- حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، عباسعلی عمیدزنجانی، آخرین سال انتشار.

فلسفه حقوق

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری ✓	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فلسفه حقوق
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت: ۲	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					

هدف: آشنایی با ماهیت، مبانی و منشأ اعتبار حقوقی و شناخت مکاتب مهم حقوقی.

سرفصل یا رونوس مطالب:

- ۱- کلیات: آشنایی با تعاریف، مفاهیم و ضرورت، جایگاه و کاربرد فلسفه حقوق؛
- ۲- آشنایی با مکاتب مهم حقوقی غیر وحیانی (خواستگاه‌ها، ویژگی‌ها و نقد و بررسی آن): مکتب حقوق طبیعی، مکتب تحقیقی (پوزیتیویسم) و سایر؛
- ۳- آشنایی با مکتب حقوقی اسلام (خواستگاه، ویژگی‌ها): مبانی مشروعیت (اداره الهی)، عقلانیت (خردگرایی) و مصلحت، ماهیت مفاهیم (قانون، حق، حاکمیت)؛
- ۴- تأملات فلسفی درباره مسائل مهم حقوقی.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منبع اصلی:

دانش پژوه، مصطفی، فلسفه حقوق، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، آخرین سال انتشار.

منابع تکمیلی:

- ۱- کاتوزیان، امیرناصر، فلسفه حقوق، تهران، دانشگاه تهران.
- ۲- صبغی محمصانی، فلسفه التشریح، آخرین سال انتشار.

مقدمه علم حقوق

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری ✓	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مقدمه علم حقوق	
	عملی					
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۲
	عملی					
	نظری	تخصصی				
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار						

هدف: آشنایی با مفهوم حق، منابع آن، آثار و خصائص و مراحل پیدایش قانون، شعب و رشته های مختلف حقوقی و مبانی آنهاست.

سرفصل دروس:

۱. تعریف حقوق
۲. هدف علم حقوق
۳. قاعده حقوقی (تعریف قاعده حقوقی، الزامی بودن حقوق، حقوق و ضمانت اجرا، کلی بودن حقوق)
۴. تقسیمات علم حقوق (حقوق عمومی و عمومی، حقوق داخلی و بین المللی)
۵. منابع حقوق
۶. قلمرو اجرای قواعد حقوقی
۷. مفهوم و اقسام حق

روشی ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منابع اصلی:

۱. مقدمه علم حقوق، دکتر ناصر کاتوزیان
۲. مقدمه علم حقوق، دکتر مصطفی دانش پژوه

منابع تکمیلی:

۱. مقدمه عمومی علم حقوق، محمد جعفر جعفری لنگرودی
۲. ترمینولوژی حقوق اثر محمد جعفر جعفری لنگرودی
۳. فقه و قانونگذاری، ابراهیم شفیعی سروستانی

فرهنگ تقریب

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری ✓	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: فرهنگ تقریب
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار					

هدف: آشنایی با تقریب مذاهب و مبانی و موانع آن و راهبرد فقهای بزرگ مذاهب در مواجهه با آن و معرفی چهره های تقریبی

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. تقریب تعریف و تاریخچه
۲. مبانی تقریب
۳. موانع و آفات تقریب
۴. ریشه ها و روش های تقریب
۵. عوامل نقش آفرین در مسئله تقریب (فقها، مراجع، رهبران سیاسی، دولت ها و...)
۶. امام خمینی و مسئله تقریب
۷. حرکت های تقریبی پس از انقلاب اسلامی ایران
۸. جهان غرب و مسئله تقریب
۹. تاریخچه و اقدامات دارالتقریب

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منابع اصلی:

۱. النہضۃ الاسلامیہ فی سیر اعلامہا المعاصرین، دکتر محمد رجب بیومی
۲. استراتژی وحدت در اندیشه سیاسی اسلام، سید احمد موثقی

۳. جنبش های اسلامی معاصر، سید احمد موثقی
۴. فی مناہج تجدید الفکر اسلامی، التقرب بین المذاهب، دکتر محمد ابراهیم فیومی
۵. مجموعه «سلسله رواد التقرب» نشر مجمع تقرب
۶. مجلعات: رساله الاسلام، رساله التقرب و اندیشه تقرب

منابع تکمیلی:

۱. الصحوه الاسلامیه بیت الاختلاف المشروع و التفرق المذموم، یوسف قرضاوی
۲. مبانی وحدت فکری، فقهی و فرهنگی مسلمانان، محمد غزالی، ترجمه عبدالعزیز سلیمی
۳. حول الوحده و التقرب، محمد علی تسخیری
۴. همبستگی مذاهب اسلامی، عبدالکریم بی آزار شیرازی
۵. پیشینه تقرب، محمد علی آذر شب، مترجم رضا حمیدی
۶. استراتیجیه التقرب بین المذاهب الاسلامیه، مؤسسه امام خوئی
۷. مسئله وحدت اسلامی از دیرباز دیروز، محمد حسین امیر اردوش
۸. الرای الاخر فی الوحده و التقرب، محمد حسین امیراردوش

دروس اصلی

اصول فقه مقارن (۱)

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: اصول فقه مقارن (۱)	
	عملی					
	نظری ✓	پایه				
	عملی					
	نظری	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: آشنایی با پیدایش علم اصول و سیر و تطور آن در میان مذاهب و همچنین آشنایی و تحلیل منابع اجتهاد مذاهب فقهی.

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. تاریخ پیدایش علم اصول و تطور آن
۲. تاریخ پیدایش و تطور مکاتب اصولی (مکتب متکلمین، مکتب فقها، مکتب جمع)
۳. منابع اجتهاد مذاهب:

الف) کتاب

ب) سنت

ج) اجماع

د) عقل / قیاس

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. الاصول العامه للفقهاء المقارن، محمد تقی حکیم
۲. المذهب فی علم اصول الفقه المقارن، عبدالکریم نمله
۳. اصول الفقه، وهبه الزحیلی

٤. المستصفى فى علم الاصول، محمد غزالى.
٥. علم الاصول تاريخاً و تطوراً، على قائنى نائنى.
٦. دراسه تاريخيه الفقه و اصوله، مصطفى سعيد الحسن.

منابع تكملى:

١. تشنيف المسامع بجمع الجوامع بدالدين محمد بن بهادر زرکشى
٢. البرهان فى اصول الفقه امام الحرمین جوینى
٣. تاريخ عصر اجتهاد، شيخ آقابزرگ تهرانى.
٤. ادوار اجتهاد، محمد ابراهيم جناتى.
٥. منابع اجتهاد، محمد ابراهيم جناتى.
٦. الرساله، امام محمد بن ادریش شافعى.
٧. فقه مقارن (حقوق اساسى تطبيقى)، عباسعلى عميد زنجانى

آیات الاحکام

دروس پیشیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: آیات الاحکام	
	عملی					
	نظری ✓	پایه				
	عملی					
	نظری	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: فراگیری استنباط احکام حکومتی از قرآن کریم بر اساس مذاهب اسلامی.

سرفصل یا رونوس مطالب:

تفسیر آیات مربوط به رهبری و کشور داری

- ۱- آیه جعل ابراهیم اماماً (البقره/۱۲۴)
- ۲- آیه جعل داود خلیفه (ص/۲۶)
- ۳- آیه کون النبی (ص) اولی بالمومنین من انفسهم (الاحزاب/۶)
- ۴- آیه قضاء الله و رسوله (الاحزاب/۳۶)
- ۵- آیه ولایه الله و رسوله و المومنین (المائده/۵۵)
- ۶- آیه اطاعه الله و اطاعه الرسول و اولی الامر (النساء/۵۹)
- ۷- آیه تحکیم النبی (ص) فیما شجر بینهم (النساء/۶۵)
- ۸- آیه حکم النبی (ص) بما اراه الله (النساء/۱۰۵)
- ۹- آیه الاستیذان من النبی و حرمة المخالفة (النور/۶۲ و ۶۳)
- ۱۰- آیات الحث علی الشوری
- ۱۱- آیات المتضمنه للتکالیف الاجتماعیه
- ۱۲- الانفال/۶۰

و (آل عمران/۱۰۴) (المائده/۳۸) (المائده/۳۳) (النور/۲) (الانبیاء/۱۰۵) (الاعراف/۱۲۸) (القصص/۵)
 (الفتح/۱۸) (الممتحنه/۱۲) (نساء/۶۰) (آل عمران/۱۵۹) (البقره/۱۹۰ و ۲۴۷) (النساء/۵۸) (یونس/۳۵)
 (الحجرات/۹)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. کنز العرفان فی فقه القرآن، فاضل مقداد سیوری
۲. المیزن فی تفسیر القرآن علامه سید محمد حسین طباطبائی
۳. فی ظلال القرآن سید قطب
۴. الدین و الدوله دکتر محمد البهی

منابع تکمیلی:

۱. تفسیر المنار سید رشید رضا
۲. الجامع لاحکام القرآن عبد الله قرطبی
۳. تفسیر نمونه آیت الله مکارم شیرازی
۴. الکاشف جار الله زنجانی
۵. آیات الاحکام عمید زنجانی

فقه مقارن عمومی (۱)

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فقه مقارن عمومی (۱)	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری ✓	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار						

هدف: فراگیری استدلالی ساختار، ارکان و کارگزاران دولت اسلامی بر اساس فقه مذاهب اسلامی

سرفصل یا روتوس مطالب:

۱. ضرورت دولت و حکومت
۲. شرایط انتخاب حاکم اسلامی
۳. مناصب حاکم
۴. اهداف دولت اسلامی
۵. ارکان دولت
۶. نظریه های خلافت
۷. نظریه امامت و نظریه ولایت فقیه در اندیشه سیاسی مذاهب اسلامی
۸. مبانی مشروعیت و قدرت و قدرت
۹. ماهیت بیعت و حقوق متقابل امام و امت

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. کتاب البیع امام خمینی
۲. نظام الحکم فی الاسلام آیه الله کاظم حائری
۳. الدین و الدوله دکتر محمد البهی
۴. الاحکام السلطانیه، ابوالحسن علی بن محمد بغدادی ماوردی
۵. نظام الحکومه النبویه - المسمی - التراتیب الاداریه، عبدالحی کتانی
۶. نظام سیاسی و دولت در اسلام، داود فیرحی

منابع تکمیلی:

۱. سلوک الملوک فضل الله بن روزبهان خنجی
۲. احکام السلطانیه ابویعلی محمد بن حسین فراء
۳. دین و دولت در اسلام سروش محلاتی
۴. انوار الفقاهه آیه الله مکارم شیرازی
۵. المسائل المستحدثه آیه الله مکارم شیرازی
۶. الاسلام یقود الی الحیاه شهید صدر
۷. فقه سیاسی، عباسعلی عمید زنجانی
۸. فقه و سیاست در ایران معاصر، داود فیرحی
۹. تاریخ تحول دولت در اسلام، داود فیرحی
۱۰. ماهیت فقه سیاسی، سید سجاد ایزدهی

فقه مقارن عمومی (۲)

دروس پیشیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فقه مقارن عمومی (۲)	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری ✓	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: فراگیری استدلالی حقوق مردم، وظائف و اختیارات دولت اسلامی بر اساس فقه مذاهب

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. حق و منشاء آن
۲. مردم و حق انتخاب
۳. حقوق سیاسی و اجتماعی
۴. آزادی اندیشه و بیان
۵. ارتباطات، اطلاعات، مساوات
۶. اقلیت های دینی
۷. وظایف دولت (فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، امنیتی و...)
۸. اختیارات حاکم اسلامی
۹. تفکیک قوا

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی

۱. فقه سیاسی، آیت الله عمید زنجانی
۲. الاسلام و المشكلات السياسيه المعاصره، جمال الدين محمد محمود
۳. دين و دولت در اندیشه سياسي اسلام، محمد سروش
۴. الاحكام السلطانيه، ابوالحسن علی بن محمد بغدادی ماوردی

منابع تکمیلی

۱. موسوعه امام علی (ع)، آیت الله محمد محمدی ری شهری
۲. نظام حکومتی و اداری در اسلام، باقر شریف القرشی
۳. السوق فی الظل الدوله الاسلاميه، جعفر مرتضی عاملی
۴. النظم الاسلاميه، صبحی صالح
۵. النظم السياسيه (الدوله و الحكومه)، محمد کامل ایله
۶. الولاه و اکتاب القضاء، ابی عمر محمد بن یوسف
۷. تاریخ تحول دولت در اسلام، داود فیرحی
۸. حقوق اقلیتها در فقه اسلامی، آیت الله عمید زنجانی
۹. فقه سیاسی، یوسف قرضاوی
۱۰. فقه سیاسی اسلام، ابوالفضل شکوری
۱۱. حاکمیت و حکومت در فقه شیعه و سنی، حسن امین

قواعد فقه مقارن

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: قواعد فقه مقارن	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری ✓	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار						

هدف: فراگیری تطبیقی قواعد فقه خصوصی جهت تقویت قدرت استنباط و استدلال و کاربرد آنها در حل مشکلات و مسائل حقوق عمومی

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. قاعده نفی سبیل
۲. قاعده انتخاب اصلح
۳. قاعده اشتراک در مسئولیت و تکلیف
۴. قاعده عدالت در امور عمومی
۵. قاعده ولایت و اصل عدم ولایت
۶. قاعده مصلحت
۷. قاعده ولایت عدول مومنین
۸. قاعده حرمت ولایت از طرف جائز
۹. قاعده لاضرر
۱۰. قاعده نفی عسر و حرج
۱۱. قاعده المؤمنون عند شروطهم
۱۲. قاعده سوق
۱۳. قاعده ضمان ما لم یجب
۱۴. قاعده صلح در حقوق
۱۵. قاعده حرمت اهانت به شعائر
۱۶. قاعده حرمت بدعت

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. القواعد العامه للفقہ المقارن، محمدتقی حکیم.
۲. القواعد الفقہیة و تطبیقاتها فی المذاهب الاربعه، محمد زحیلی.
۳. قواعد فقه، سیدمصطفی محقق داماد.
۴. تحریر المجله، کاشف الغطاء.
۵. قواعد فقه: بخش عمومی، عباسعلی عمید زنجانی.

منابع تکمیلی:

۱. القواعد والفوائد، شهید اول.
۲. تمهید القواعد، شهید ثانی.
۳. العناوین، میرفتاح مراغی.
۴. القواعد الفقہیة، مکارم شیرازی.
۵. القواعد الفقہیة، بجنوردی.
۶. الانبیاء والنظائر، عبدالرحمن سیوطی.
۷. المنثور فی قواعد فقہیة، بدرالدین زرکشی.
۸. قواعد الاحکام فی مصالح الانام، عزالدین عبدالعزیز بن عبدالسلام.
۹. المجموع المذهب فی قواعد المذهب، صلاح الدین ابوسعید علایی.
۱۰. القواعد العامه للفقہ المقارن، محمدتقی حکیم.
۱۱. مجله الاحکام العدلیة، علمای دولت عثمانی.
۱۲. قواعد فقه، ابوالحسن محمدی.
۱۳. قواعد فقه، خلیل قبله‌ای.
۱۴. القواعد الفقہیة علی المذهب الحنفی و الشافعی، محمد الزحیلی.
۱۵. القواعد الفقہیة عند الاباضیة: دراسة نظریة تحلیلیة تاصیلیة تطبیقیة، مصطفی بن حمو ارشوم.
۱۶. القواعد الفقہیة: مفهوما، نشأتها، تطورها، دراسة مؤلفاتها، ادلتها، مهمتها، تطبیقاتها، علی احمد ندوی.
۱۷. اقواعد الفقہیة و الاصولیة علی مذهب الامامیة، آیت الله تسخیری.

مبانی حقوق عمومی

دروس پیشیناز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مبانی حقوق عمومی	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری ✓	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار						

هدف: فراگیری تفصیلی مبانی و مسائل مربوط در حقوق عمومی

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. کلیات (تعریف حقوق عمومی، تمایز حقوق عمومی با حقوق خصوصی، حقوق عمومی در کشورها)
۲. شاخه های مختلف حقوق عمومی (حقوق اساسی، حقوق اداری، حقوق مالی و مالیاتی، حقوق کار)
۳. دولت (حاکمیت، رابطه حکوم عمومی و حاکمیت دولت، حقوق فردی در رابطه با حاکمیت)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. مبانی حقوق عمومی، ناصر کاتوزیان
۲. حقوق عمومی، آندره دومیشل، ترجمه ابوالفضل قاضی
۳. گفتارهایی در حقوق عمومی، ابوالفضل قاضی

منابع تکمیلی:

۱. مقدمه ای بر مبانی حقوق و کلام نظام سیاسی در اسلام
۲. دیدگاه های جدید در مسائل حقوقی، حسین مهرپور
۳. مبانی حقوق در ایران، حسین نجومیان
۴. اسلام و حقوق بین الملل عمومی، محمد ابراهیمی و دیگران

حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران

دروس پیشنیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری ✓	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: فراگیری استدلالی حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. تاریخچه تدوین قانون اساسی ج.ا.ا.
۲. مبانی اعتقادی و اصول کلی حاکم بر قانون اساسی ج.ا.ا.
۳. ولایت فقیه و جایگاه و اختیارات آن در ق.ا.
۴. قوای سه گانه و کارکرد آنها.
۵. استقلال قوا و ارتباط آنها.
۶. حقوق ملت در قانون اساسی ج.ا.ا.
۷. بررسی تطبیقی حقوق اساسی ایران با نظام های حقوقی کشورهای دیگر

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

- ۱- نگاهی به مبانی تحلیلی نظام جمهوری اسلامی ایران، محمدجواد ارسطو، آخرین سال انتشار.
- ۲- حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، قاسم شعبانی.
- ۳- مختصر حقوق اساسی و آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دکتر محسن ملک‌افضلی، چاپ دانشگاه معارف، آخرین سال انتشار (چاپ ششم به بعد)
- ۴- حقوق اساسی ۱ و ۲، چاپ پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، آخرین سال انتشار.
- ۵- حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، عباسعلی عمیدزنجانی، آخرین سال انتشار.

منابع تکمیلی:

۱. حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، سید محمد هاشمی
۲. حقوق اساسی و نهادهای سیاسی، سیدابوالفضل قاضی
۳. حقوق اساسی، منوچهر طباطبایی مؤتمنی.
۴. صورت مشروح مذاکره مجلس بررسی نهایی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اداره تبلیغات و انتشارات مجلس شورای اسلامی
۵. صورت مشروح مذاکرات شورای بازنگري قانون اساسی، اداره تبلیغات و انتشارات مجلس شورای اسلامی
۶. مقالات علمی معتبر با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

حقوق اداری ایران

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: حقوق اداری ایران
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری ✓	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار					

هدف: آشنایی دانشجویان با حقوق اداری ایران

سرفصل درس:

۱. سازمانهای اداری جمهوری اسلامی ایران
۲. استخدام کشوری و مسئولیت مدنی دولت جمهوری اسلامی ایران
۳. خدمات مهم اداری جمهوری اسلامی ایران
۴. اعمال اداری و دادگاه های اداری و دعاوی اداری در جمهوری اسلامی ایران

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. حقوق اداری، رضا موسی زاده
۲. کلیات حقوق اداری، ولی الله انصاری.
۳. نظارت بر اعمال حکومت و عدالت اداری، عباسعلی عمیدزنجانی

منابع تکمیلی:

۱. حقوق اداری، محمد جواد رضایی زاده
۲. حقوق اداری، کریم سنجابی
۳. حقوق اداری تطبیقی، مهدی هداوند
۴. حقوق اداری، بیژن عباسی
۵. مقالات علمی معتبر با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

حقوق کار

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: حقوق کار
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری ✓	تخصصی			
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار					

هدف: آشنایی دانشجویان با قواعد و مقررات حاکم بر روابط کار

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. تعریف حقوق کار (تعریف، ویژگی های حقوق کار، نظریات حقوق کار، منابع حقوق کار)
۲. ویژگی های حقوق کار
۳. نظریات حقوق کار
۴. منابع حقوق کار
۵. ضرورت مداخله قانونگذار در روابط کارگر و کارفرما
۶. نقش قویه مجریه در اجرای قوانین مربوط به کار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. حقوق کار، عزت‌الله عراقی
۲. حقوق کار، احمد احمدی

۳. دامنه شمول قانون کار، محمد جواد الهیان
۴. بررسی مبانی نظریه های اجتماعی درباره حقوق با توجه ویژه به حقوق و روابط کار، عبدالرضا علیزاده، نجاد علی الماسی

منابع تکمیلی:

۱. اقتصاد اجتماعی یا حقوق صنعتی وقوانین کار، زین العابدین شیدفر
۲. ایران. قوانین و احکام، حقوق کار و نحوه عملی رسیدگی به شکایات، دعاوی و جرائم در قانون کار، منصور اباذریفومشی
۳. تاریخ و حقوق کار و تامین اجتماعی در ایران: از دوران صفویه تا زمان حاضر، فتح الله معتمدی
۴. ایران، قوانین و احکام، قانون کار در نظم حقوق کنونی، محمد سلمان طاهری
۵. بررسی و تطبیق قوانین حقوق کار و تعارضات آن با قوانین و دستورالعمل های فقهی و اسلامی، غلامعلی رختمی
۶. مقالات علمی معتبر با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

روش تحقیق و سمینار

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق و سمینار	
	عملی					
	نظری ✓	پایه				
	عملی					
	نظری	تخصصی				تعداد ساعت: ۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار						

هدف: آشنایی دانشجویان با اصول تحقیق و ابزار پژوهش و نحوه ارائه کتبی و شفاهی یک پژوهش

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. مفاهیم تحقیق و روش تحقیق.
۲. پایگاه های اطلاع رسانی آنلاین و نحوه جستجوی مقالات و ارزش و اعتبار علمی مقالات.
۳. معرفی ابزارهای مورد استفاده در تحقیق و نحوه استفاده از نرم افزارها.
۴. سند آوری و جلوگیری از سرقت ادبی.
۵. نحوه مرور ادبیات و پیشینه تحقیق.
۶. نحوه نگارش پروپوزال.
۷. نحوه نگارش پایان نامه.
۸. نحوه نگارش مقالات.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. روش تحقیق در علوم اسلامی، دکتر احد فرامرز قراملکی.
۲. روش تحقیق عمومی (با رویکرد علوم انسانی - اسلامی)، دکتر احمد پاکتچی.

منابع تکمیلی:

۱. اصول و فنون پژوهش در گستره دین پژوهی، دکتر احد فرامرز قراملکی
۲. درآمدی بر روش تحقیق در حقوق، نورمحمد صبری
۳. مقالات علمی معتبر با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

زبان تخصصی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: زبان تخصصی	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری ✓	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار						

هدف: آشنائی با اصطلاحات و متون فقهی و حقوقی به زبان انگلیسی

سرفصل یا رونوس مطالب:

گزیده هایی از اصطلاحات و متون فقهی و حقوق عمومی اسلامی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منابع اصلی:

ترجمه انگلیسی تحریر الوسيله حضرت امام خمینی (ره)

منابع تکمیلی

1. *The encyclopedia of Islam* new edition.
2. *The Encyclopedia of Philosophy*, Poul Edwards.
3. *The encyclopedia of Islam*
4. *The origins of Islamic jurisprudence* j Schacht

دروس اختیاری

فقه مقارن عمومی (۳)

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فقه مقارن خصوصی (۳)	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری ✓	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: فراگیری استدلالی روابط بین الملل حکومت اسلامی از نظر مذاهب اسلامی

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. مفهوم مرز و سرزمین و مبانی تعیین آن
۲. تأثیر اسلام در بین المللی کردن جامعه اسلامی
۳. روابط صلح آمیز کشورها با یکدیگر و حقوق و تکالیف آنها
۴. اتباع غیر مسلمان در کشور اسلامی
۵. اتباع مسلمان در کشور غیر اسلامی
۶. روابط تعارض قوانین
۷. معاهدات بین الملل

روشی ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. سلوک بین المللی دولت اسلامی، محمد حمیدالله ترجمه مصطفی محقق داماد
۲. العلاقات الخارجیه للدوله الاسلامیه، سید عبدالله حارب المهبیری

۳. حقوق بین الملل اسلام (فقه سیاسی ج ۳) عمید زنجانی
۴. آثار الحرب فی الفقه الاسلامیه، وهبه زحیلی
۵. روابط بین الملل در فقه اسلامیة عارف سعید ابوعید
۵. حقوق و قواعد مخاصمات مسلحانه در حوزه جهاد، عمید زنجانی
۶. حقوق بین الملل از دیدگاه اسلام، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه

منابع تکمیلی

۱. اسلام و حقوق ملل: بررسی تطبیقی مفاهیم حقوق بین الملل از نظر فقه اسلامی، عمید زنجانی
۲. تنظیم معاهدات بین المللی در حقوق کنونی ایران و مطالعه تطبیقی آن با فقه اسلامی و حقوق بین الملل معاصر، حسین عنایت
۳. توسل به زور در روابط بین الملل (از دیدگاه حقوق بین الملل عمومی و فقه شیعه)، حمید حیدری
۴. حقوق اقلیتها بر اساس قانون قرارداد ذمه. بررسی گوشه هایی از مفاهیم حقوق بین الملل از نظر فقه اسلامی، عمید زنجانی
۵. حقوق در آینه فقه: نگاهی به پاره‌ای از مسائل حقوق خصوصی، جزا و بین الملل، جمعی از پژوهشگران

اصول فقه مقارن (۲)

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: اصول فقه مقارن (۲)
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					
تعداد ساعت: ۳۲					

هدف: آشنایی و تحلیل منابع اجتهاد مذاهب فقهی

سرفصل یا رونوس مطالب:

- ۱- منابع اجتهاد:
  - الف) عرف
  - ب) استحسان
  - ج) قول صحابی
  - د) قول تابعی
  - و) مصالح مرسله
  - ی) سد و فتح ذرائع
- ۲- اصول عملیه (استصحاب)
- ۳- تعادل و تراجیح
- ۴- اجتهاد و تقلید

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. الاصول العامه للفقهاء المقارن، محمد تقی حکیم
۲. اصول الفقه، وهبه الزحیلی

منابع تکمیلی:

۱. تشنیف المسامع بجمع الجوامع بدالدين محمد بن بهادر زرکشی
۲. البرهان فی اصول الفقه امام الحرمین جوینی
۳. المستصفی فی علم الاصول، محمد غزالی.
۴. اصول السرخسی، محمد بن أحمد بن أبی سهل السرخسی
۵. اصول البزدوی، علی بن محمد البزدوی الحنفی
۶. اصول الشاشی، نظام الدین أبو علی أحمد بن محمد بن إسحاق الشاشی
۷. کفایه الاصول، محمد کاظم الخراسانی (آخوند)
۸. اصول الفقه، محمدرضا مظفر
۹. الإجماع فی الشریعۃ الإسلامیة، رشدی علیان
۱۰. الرساله، امام محمد بن ادريس شافعی

تاریخ مذاهب فقهی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تاریخ مذاهب فقهی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت: ۲	
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					

هدف شناخت چگونگی شکل‌گیری مذاهب فقهی (امامیه، زیدیه، اسماعیلیه، حنفیه، مالکیه، شافعیه، حنبلیه و اباضیه) و تطورات تاریخی آنها و مهم‌ترین منابع فقه مذاهب

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. شیوه‌های ادوارنگاری فقه
۲. ادوار فقه شیعه و اهل سنت
۳. تاریخ تشریح اسلام
۴. تشریح در عصر پیامبر(ص)
۵. تشریح در عصر صحابه و اهل‌بیت(ع)
۶. بررسی علل و زمینه پیدایش مذاهب
۷. تاریخ حصر مذاهب و علل و آثار آن
۷. آشنایی با مذاهب فقهی (شیعه، حنفی، مالکی، شافعی و حنبلی) و نگاهی گذرا به مذهب زیدی و اباضی
۸. فقه در عصر تقلید
۹. فقه در عصر جدید
۱۰. مسئله تبعیض در تقلید مذاهب نزد اهل سنت (مسئله انتقال از مذهبی به مذاهب دیگر)
۱۱. طبقات فقهای هر یک از مکاتب فقهی
۱۲. اجتهاد در هر یک از مکاتب فقهی
۱۳. منابع استنباط در مکاتب فقهی
۱۴. تاریخ تقنین فقه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	

منابع اصلی:

۱. تاریخ التشریح الاسلامی، محمد خضریٰ بک.
۲. المذاهب الاسلامیه الخمسه، جمعی از نویسندگان.
۳. مدخل علم فقہ، رضا اسلامی.
۴. ادوار فقہ، محمود شہابی.

منابع تکمیلی:

۱. الامام الصادق والمذاهب الاربعه، أسد حیدر.
۲. الامام الشافعی، عبدالحلیم جندی.
۳. احمد بن حنبل، محمد ابوزہرہ.
۴. اسباب اختلاف الفقہاء، مصطفیٰ ابراہیم الزلمی.
۵. مناقب ابوحنیفہ، کردری.
۶. مناقب ابوحنیفہ، ابن بزازی.
۷. ابوحنیفہ حیاتہ و عصرہ، محمد ابوزہرہ.
۸. المدرسۃ الظاہریہ فی المشرق والمغرب، احمد بکیر محمود.
۹. الامام الزید، محمد ابوزہرہ.
۱۰. مالک بن انس، محمد ابوزہرہ.
۱۱. تاریخ الفقہ الشیعی، محمد مہدی آصفی.
۱۲. تاریخ الفقہ الاسلامی، محمد یوسف موسیٰ.
۱۳. المدخل الفقہی العام، مصطفیٰ احمد زرقا.
۱۴. مدخل الفقہ الاسلامی، محمد سلام مذکور.
۱۵. تاریخ الفقہ الاسلامی، محمد علی سائیس.
۱۶. تاریخ فقہ و فقہا، ابوالقاسم گرجی.
۱۷. ادوار اجتہاد، محمد ابراہیم جناتی.

حقوق بشر در اسلام

دروس پیشیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: حقوق بشر در اسلام
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه					
☐ سمینار ☐ سفر علمی					

هدف: آشنایی دانشجویان با قواعد و مقررات مرتبط با حقوق بشر از دیدگاه اسلام.

سرفصل یا رونوس مطالب:

۱. تعریف و تاریخچه حقوق بشر
۲. منابع حقوق بشر در اسلام
۳. جایگاه انسان در اسلام
۴. اسلام و مبانی ارزشی حقوق بشر معاصر
۵. آشنایی با ساختار، صلاحیت و فعالیت نهادهای بین المللی حمایت از حقوق بشر (مانند شورای حقوق بشر، کمیته حقوق بشر، کمیته حقوق اقتصادی و...)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. سیر تحول حقوق بشر و بررسی تطبیقی آن با اصول تفسیری حقوق بشر در اسلام، اسماعیل منصوری لاریجانی
۲. تحقیق در دو نظام حقوق جهانی بشر از دیدگاه اسلام و غرب و تطبیق آن دو بریگدیگر، محمدتقی جعفری.
۳. فلسفه حقوق بشر، آیت الله جوادی آملی
۳. حقوق آزادیهای اساسی انسان و مسئله حقوق بشر، مصطفی اسلام رافعی، ترجمه محمود افتخار زاده

۴. مبانی حقوق بشر از دیدگاه اسلام و دیگر مکاتب، علی میر موسوی و صادق حقیقت
۵. اسلام و حقوق بشر، زین العابدین قربانی.

منابع تکمیلی:

۱. احکام مرتد از دیدگاه اسلام و حقوق بشر، سیف الله صرامی
۲. حقوق بشر در پرتو تحولات بین المللی، جمشید ممتاز و دیگران، ترجمه حسین شریفی طراز کوهی
۳. حقوق بشر: نظریه ها و رویه ها، حسین شریفی طراز کوهی
۴. نظام بین المللی حقوق بشر، حسین مهرپور
۵. مفاهیم کلیدی حقوق بشر، مهدی ذاکریان
۶. مقالات معتبر علمی با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

حقوق عمومی در اسلام

دروس پیشیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: حقوق عمومی در اسلام	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	تخصصی				تعداد ساعت: ۳۲
	عملی					
	نظری ✓	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد						
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐						

هدف: آشنایی مفصل تر دانشجویان با حقوق عمومی اسلام و دیدگاه های فقهی در زمینه اموال عمومی و مداخلاتی که حکومت اسلامی می تواند در قلمرو عمومی نماید. این درس می تواند چهارچوب عملکرد های دولت (حکومت)، قضایه و مقننه را در مقابل حقوق خصوصی اسلام رسم کند.

سرفصل یا رئوس مطالب:

بخش اول: رهبری و حکومت (ولایت عامه)

بخش دوم: وضع قوانین

بخش سوم: تشکیلات اداری

قضائی

سیاسی

تأمینی

اقتصادی

آموزشی

بهداشتی

تربیتی و غیره

بخش چهارم: بهره برداری

بهره برداری از آبها، گیاهان، درختان، اراضی، معادن و سایر مشترکات و منابع طبیعی

بخش پنجم: وظایف عمومی از قبیل:

پرداخت مالیات

وجوه شرعیه

خراج و مقاسمه

زکات

سهم امام و غیره

شرکت در مسائل نظامی

ارشاد

امر به معروف و نهی از منکر

بخش ششم: قواعد حقوق عمومی از قبیل:

قاعده اشتراک تکلیف و احکام بین عالم و جاهل و مسلمان و کافر

قاعده عدل و انصاف

قاعده حب

قاعده وجوب وفاء به عقود شروط، تعهدات و غیره

۱. احکام مرتد از دیدگاه اسلام و حقوق بشر، سیف الله صرامی

۲. حقوق بشر در پرتو تحولات بین المللی، جمشید ممتاز و دیگران، ترجمه حسین شریفی طراز کوهی

۳. حقوق بشر: نظریه ها و رویه ها، حسین شریفی طراز کوهی

۴. نظام بین المللی حقوق بشر، حسین مهرپور

۵. مفاهیم کلیدی حقوق بشر، مهدی ذاکریان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱- حقوق عمومی در اسلام، ابراهیم موسی زاده

۲- مبانی حقوق عمومی در اسلام، محمد جواد جاوید

منابع تکمیلی:

۱- مجموعه مقالات کتاب اسلام و حقوق عمومی: مطالعات کلاسیک و معاصر

۲- مقالات معتبر با سرفصل درس در مجلات فقهی و حقوقی داخلی و خارجی.

مقاصد الشریعه

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مقاصد الشریعه
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					

هدف: آشنایی دانشجویان با مقاصد شریعت و علل و حکم احکام از نظر مذاهب اسلامی

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. تعریف فقه المقاصد یا مقاصد الشریعه و فرق بین علت، حکمت و مقاصد
۲. اندیشه مقاصد در مذاهب اسلامی
۳. چگونگی شناخت مقاصد و اهداف شارع
۴. اقسام مصالح و نقش آنها در فقه المقاصد
۵. مقاصد عام شریعت
۶. خصائص عام شریعت و نقش آنها در فقه المقاصد
۷. مقاصد خاص شریعت در شاخه های علم فقه مانند معاملات، احکام خانواده، عمل الابدان، تبرعات، قضا، شهادت، مرافعات و ...
۸. اثر بحث مقاصدی بر تقنین فقه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. الموافقات فی اصول الشریعه، ابواسحاق شاطبی
۲. فقه و مقاصد الشریعت، ابوالقاسم علی دوست
۳. اهداف دین از دیدگاه شاطبی احمد ریسونی، ترجمه سید حسن اسلامی، سید محمد علی امیری
۴. ملاکات احکام و شیوه های استکشاف آن، سید محمد علی ایازی
۵. المقاصد العامه للشریعه الاسلامیه، یوسف حامد العالم

منابع تکمیلی:

۱. مقاصد الشریعه الاسلامیه، محمد طاهر ابن عاشور
۲. مقاصد الشریعه الاسلامیه و مکارمها، علال الفاسی
۳. احکام حکومتی و مصلحت، سیف الله صرامی
۴. الاجتهاد و التجدید فی الفقه الاسلامی
۵. القواعد و الفوائد، شهید اول
۶. علل الشرایع، شیخ صدوق
۷. مقاصد الشریعه، طه جابر العلوانی
۸. البرهان، امام الحرمین جوینی

حقوق بین الملل عمومی

دروس پیشنیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: حقوق بین الملل عمومی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار					

هدف: آشنا کردن دانشجویان با مباحث و شاخه‌های حقوق بین الملل عمومی به طور تفصیلی

سرفصل یا رئونوس مطالب:

استاد یک یا چند مبحث از مباحث کلی مربوط به حقوق بین الملل عمومی مانند منابع این رشته به علاوه یکی از شاخه های حقوق بین الملل مانند حقوق بین الملل توسعه و یا حقوق بین الملل محیط زیست را تعیین و تدریس می نماید.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. حقوق بین الملل عمومی، محمدرضا ضیایی بیگدلی
۲. حقوق بین الملل عمومی، سیدفضل الله موسوی.

منابع تکمیلی:

۱. بایسته‌های حقوق بین الملل عمومی، رضا موسی‌زاده
۲. حقوق بین الملل عمومی، محمد کاظم عماد زاده
۳. حقوق بین الملل عمومی، هوشنگ مقتدر

حقوق اداری تطبیقی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: حقوق اداری تطبیقی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار ☐					

هدف: آشنا کردن دانشجویان با حقوق اداری کشورهای مختلف بر اساس روش‌های تطبیقی

سرفصل یا رونوس مطالب:

بخش اول: درآمدی در رشته حقوق اداری تطبیقی

۱- علل تطبیق

۲- روش‌های مقایسه

بخش دوم: نظام حاکم بر اعمال اداری

۱- در کشورهای غربی (دموکراسی لیبرال)

۲- در کشورهای فدرال

۳- در کشورهای سوسیالیستی

بخش سوم: سازمان‌های اداری

۱- در کشورهای غربی (دموکراسی لیبرال)

۲- در کشورهای فدرال

۳- در کشورهای سوسیالیستی

بخش چهارم: دادگاه‌های اداری

۱- در کشورهای غربی (دموکراسی لیبرال)

۲- در کشورهای فدرال

۳- در کشورهای سوسیالیستی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. حقوق اداری تطبیقی، مهدی هداوند
۲. حقوق اداری تطبیقی، بیژن عباسی

منابع تکمیلی:

۱. حقوق اداری تطبیقی، منوچهر طباطبایی مؤتمنی
۲. حقوق اداری تطبیقی، مارتینا کونکه
۳. مقالات علمی معتبر با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

حقوق مالی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: حقوق مالی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار					

هدف: آشنا کردن عمیق دانشجویان با قوانین و مقررات موجود در قلمرو مالیه عمومی

سرفصل یا رئوس مطالب:

بخش اول: ویژگی های عمومی حقوق مالی

۱- قانون مالی

الف: وضع قانون مالی؛ مالیات قلمرو انحصاری قانونگذاری

- ریشه های قاعده

- اجرای کنونی قاعده

ب: اجازه سالانه

- قاعده اجازه سالانه

- گستره و اهمیت اجازه سالانه

ج: تفسیر قانون مالی: استقلال حقوق مالی

- تفسیر خاص وضعیت حقوقی به وسیله حقوق مالی

- گرایش این تعریف خاص به نفع اداره

د: دامنه و اهمیت استقلال حقوق مالی

- استقلال حقوق مالی در صورت سکوت قانون

- استقلال حقوق مالی مطابق با روح قانون

هـ: قانون مالی در زمان و مکان

- اجرای قانون مالی در زمان

- اصل اجرای فوری
- اصل عطف به ماسبق
- و: اجرای قانون مالی در مکان
- مسائل مالیات مضاعف و قوانی مالیاتی
- راه حل های ممکن
- ۲- اداره ها

- الف: سازمان اداره ها
- اداره مالیات های مستقیم
- اداره های دیگر مالیات ها
- ب: امتیازات اداره ها
- قدرت تفتیش
- حق بازرسی
- حق بررسی اسناد
- تقاضای تصریح و توجیه
- ج: قدرت ارزیابی
- قدرت تفسیر حقوقی
- قدرت ارزیابی مالی
- د: قدرت مجازات
- قدرت اخذ به شفعه و قدرت توقیف
- قدرت افزایش مالیات
- ه: تضمین ها و امتیازات مربوط به وصول
- قدرت اجرای علی الراس
- صفت ممتاز مطالبات خزانه
- تضامن بدهکاران
- عدم تهاتر دیون و مطالبات دولت
- ۳- مرافعات

- الف: رجوع به داوری یا مراجع اداری
- مراجعه به کمیسیونها
- ترکیب کمیسیونها
- کمیسیونهای داوری
- کمیسیونهای متخصصین
- ب: قدرت کمیسیونها
- مداخلات ترافیعی و مداخلات غیر ترافیعی
- ارزش حقوقی تصمیمات کمیسیونها
- ج: رجوع به اداره
- مراجعه برای جلب مساعدت

- مراجعه برای جلب مساعدت در مورد مالیات های مستقیم
- مراجعه برای جلب مساعدت در مورد مالیات های دیگر
- د: مراجعه ترافعی
- مراجعه ترافعی به اداره مقدمه اجباری مراجعه قضایی
- مراجعه ترافعی به اداره خارج از مراجعه قضایی
- هـ: مراجعه قضایی
- تمیز مرافعات قضایی و مرافعات اداری
- علت وجودی تمیز مرافعات قضایی و اداری
- ریشه تاریخی این تمایز
- و: اعمال تمایز مرافعات قضایی و مرافعات اداری
- قلمرو صلاحیت
- تشابه قدرت دو نوع دادگاه
- ز: مرافعات کیفری
- مراجعه غیر جزایی
- کنترل مجازات های اداره
- مجازات های دادگاه غیر جزایی
- ز: مرافعات جزایی به معنای واقعی
- دادگاه صالح
- ماهیت مجازات
- ۴- حقوق مالی در اسلام
- فی
- غنیمت
- خراج و مقاسمه
- زکات و سهم امام
- جزیه اهل ذمه
- انفال
- کفارات
- اراضی
- بهره برداری از اراضی
- ارث کسانی که وارثی ندارند
- مشترکات
- احواء اموات
- اموال عمومی
- حریم ملک
- بیت المال و مصارف آن و مسائلی از این قبیل

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. اموال و حقوق مالی، علیرضا باریلکو
۲. حقوق مالی و مالیه عمومی، ابوالفضل رنجبری

منابع تکمیلی:

۱. مالیه عمومی، ولی رستمی
۲. حقوق مالیه عمومی، محمد امامی
۳. خمس و مالیات در اسلام، محمود مشایخ
۳. مقالات علمی معتبر با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

حقوق اساسی تطبیقی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به فارسی: حقوق اساسی تطبیقی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	تخصصی			
	عملی				
	نظری ✓	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی: ☐ دارد ☒ ندارد					
☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سفر علمی ☐ سمینار					

هدف: آشنایی دانشجویان با حقوق اساسی کشورهای مختلف.

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. کلیات (تعریف، منابع، تاریخچه، انواع)
۲. انواع رژیمهای سیاسی
۳. تفکیک قوا
۴. اختیارات قوه مقننه
۵. اقسام قوه مجریه،
۶. قوه قضائیه
۷. حقوق فردی و آزادی های عمومی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		✓	✓

منابع اصلی:

۱. حقوق اساسی و نهادهای سیاسی، ابوالفضل ضرغامی
۲. حقوق اساسی تطبیقی: حقوق اساسی کشورهای غربی و کشورهای اسلامی، عباسعلی عمید زنجانی
۳. حقوق اساسی تطبیقی: آمریکا، انگلستان، فرانسه، آلمان، محسن شیخ الاسلامی

منابع تکمیلی:

۱. حقوق اساسی، جعفر بوشهری
۲. بایسته های حقوق اساسی، ابوالفضل قاضی
۳. دادگستری آلمان، آنکه فرکمان و توماس وگربش، ترجمه محمد صادری توحید خانه و حمید بهرمنند
۴. حقوق ایالات متحده آمریکا، آندره تنک، سید حسین صفایی
۵. مقدمه ای بر حقوق اساسی، اریک بارنت، ترجمه عباسعلی کدخدایی
۶. حقوق اساسی تطبیقی، جلال الدین مدنی
- ۷- مقالات علمی معتبر مرتبط با سرفصل درس در مجلات حقوقی داخلی و خارجی.

